

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L. St. 35

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France

Telephone : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tetex 633520F

Commission Paritaire N° 65481 - C;C;P; : 11 341 71 A Paris

Telefax : (33-1) 46.02.14.37

Numărul 190

7 octombrie 1992

CAPCANA "UNITĂȚII NAȚIONALE"

Fie că sunt corecte sau măsluite, rezultatele oficiale ale votului din 27 septembrie care dau FDSN-ul și pe Ion Iliescu câștigători, sunt, în cele din urmă, proaste pentru ei.

Păreră exprimată de "Washington Post", pe care o publicăm în pagina franceză (engleză), este că România rămâne prizoniera național-comunismului din vremea Ceaușeștilor, reprezentat astăzi de președintele reales.

Nu este de mirare că, în asemenea condiții, acesta l-a însărcinat pe Adrian Năstase, fostul ministru de externe, să constituie un guvern de unitate națională cu FSN și Convenția Democratică. Întrebarea este dacă participarea opoziției se justifică.

Pe plan economic, programul unui guvern de unitate nu va fi decât continuarea celor aplicate de guvernele Roman și Stolojan. Privatizarea se va face prin distribuirea titlurilor de proprietate, pe care cei mai mulți beneficiari le vor vinde pe nimica fiindcă au nevoie să mănânce. Chiar dacă nu se va ajunge la extremele atinse în Rusia, unde un certificat de proprietate în valoare nominală de 10.000 de ruble se vinde pe 200 de ruble, titlurile românești vor sfârși prin a fi răscumpărate pe nimica de cei care au bani, în principal vechea nomenclatură. Este probabil că majoritatea acestora le va revinde în câștig, ei înșiși nefiind în măsură să se transforme în șefi de întreprinderi concurențiale, după ce au urmat școala planificării economice centralizate atât la A.S.E. cât și în întreprinderile statului.

Prezența opoziției într-un guvern de "unitate națională" nu poate decât să cauzioneze o politică de îmbogățire a fostei nomenclaturi, prin spolierea avutului statului. Cum însă procesul de privatizare va fi lent, sunt toate șansele ca, între timp, acest avut, reprezentat de întreprinderi care oricum nu valorau mare lucru nici în 1989, să se deprecieze în așa fel încât, în cele din urmă, toți vor păgubi.

Pe plan social, închiderea întreprinderilor sau a atelierelor neviabile riscă să mărească numărul șomerilor de la 800.000 în septembrie, la 1,5 sau 2 milioane în 1993. Nu vedem de ce opoziția, care nu a putut și nu poate determina politica economică și

socială, ar asuma răspunderea acestei politici care, fiind aplicată cu fîrta, nu va curma nici măcar criza, ci riscă să o prelungească.

Pe plan internațional, orientarea FDSN-ului și a președintelui Iliescu preconizează întărirea legăturilor cu statele Mării Negre nu atât prin pretextele geopolitice pe care le-a expus Adrian Năstase la conferința Mării Negre, când era ministru de externe al guvernului Stolojan, cât din opțiuni de concepție politică. În multe din aceste state, printre care Rusia și Ucraina, puterea aparține total sau parțial vechii nomenclaturi politice și militare cu aceeași orientare național-comunistă ca și cea a omologilor săi din România. Ar fi iluzoriu să se creadă că prezența opoziției într-un guvern de "unitate națională" poate schimba această orientare. Dimpotrivă, și în acest domeniu, opoziția va fi considerată, pe drept sau pe nedrept, o cauțiune. Participarea la un guvern nu poate decât să spulbere sau să întîrzie posibilitatea unei alternative pentru viitor.

Opoziția, chiar și restrînsă, poate exercita cu mult mai multe presiuni asupra celor care determină orientările politicii românești, atât în jurul președintelui și în sinul guvernului, cât și a SRI-ului sau a conducerii armatei, decât dacă această opoziție participă la un guvern de "uniune".

De altfel, rezultatele alegerilor din 27/9 sunt o dovadă în plus că o schimbare de orientare nu se poate obține în România decât desființînd SRI-ul, pensionînd cadrele superioare ale armatei și reducînd bugetul acesteia la o treime. Nu ajunge să fie înlăturat șeful SRI-ului sau ministrul apărării pentru a fi înlocuiți cu alții de același soi. În locul SRI-ului trebuie creată o poliție supusă legilor și, în locul unei armate depășite și veleitare, o armată modernă și fără ambiții politice.

Opoziția nu poate să-și realizeze menirea de a da o nouă orientare țării decât dacă urmărește ca prim obiectiv al unei guvernări înlăturarea acestor piedici majore pe care le reprezintă cele două instituții în dezvoltarea României. Aceasta nu se poate face colaborînd cu ambele într-un guvern de "unitate națională".

Mihai KORNE

COMUNICAT

Mai multe fapte petrecute cu ocazia alegerilor legislative și prezidențiale din România, în 27 septembrie, pun în discuție corectitudinea acestora.

În primul rînd campania electorală s-a desfășurat în condiții inechitabile. FDSN, partidul președintelui Iliescu, controlînd mijloacele materiale, televiziunea, poliția politică etc, a putut împiedica cu eficacitate informația, a putut răspîndi zvonuri, amenința, într-un cuvînt a putut manipula opinia publică.

Încă înainte de scrutin au apărut semnele prevestitoare ale intențiilor de fraudă:

- acceptarea unui singur observator național pentru un birou de vot;
- interdicția impusă Ligii pentru Apărarea Drepturilor Omului de a face numărătoarea paralelă a voturilor.

În ce privește scrutinul, în ciuda aparenței de corectitudine, în realitate a fost confuz și lipsit de transparență. Iată cîteva fapte tulburătoare:

- 3,5 milioane de voturi anulate (în jur de 1,5 milioane pentru Camera Deputaților; 1,5 pentru Senat; 0,55 milioane pentru alegerile prezidențiale), adică peste 13% din totalitatea voturilor exprimate. La niciuna dintre alegerile care s-au desfășurat în România, numărul voturilor anulate n-a depășit 4,5%.

- Mai mult de 15% dintre alegători au votat "în deplasare", deci în afara circumscripției lor.

- Un număr foarte important de procese verbale sînt șterse și corectate.

- Există o sensibilă diferență între numărătoarea efectuată de Biroul Electoral Central (BEC) și cea realizată paralel de comisia Convenției Democratice din România (CDR).

- În general, procesul de vot, intenționat prost organizat, a permis o sumă de manipulări și incorectitudini.

Acestea fiind date, CDR a depus o plîngere penală pentru fals și usaj de fals și a adresat o notă de protest Biroului Electoral Central cerînd în același timp păstrarea sub sigiliu a tuturor buletinelor anulate pentru a fi controlate, ca și a

□ "WASHINGTON POST", 13 septembrie,

"Intrigă, iluzii și Iliescu", articol scris de corespondentul ziarului în România, William Mopherson. De fapt articolul s-ar fi putut numi "În România totul e posibil", fiindcă sub această fatalitate, formulată de colegul său de la "Le Monde", este relatată atmosfera din țară. Bizarerile se țin lanț. Un înalt funcționar din guvern îi dă întâlnire în oraș, evită, în ciuda arșitei, să se adăpostească într-o cafenea, evită chiar o bancă publică. Ce îi spune misterios și înfricoșat? "Sau președintele este controlat de Securitate, sau este el cel care o controlează, atîta este de rău... Iliescu este ori foarte slab, ori foarte primejdios... Aceste alegeri sînt cruciale, fiindcă mafia mai are nevoie de ceva timp ca să-și consolideze puterea. Pînă în 1996, o vor consolida și atunci România poate să aibă toată democrația pe care o dorește, pentru ei nu va fi nici o diferență pentru că vor controla ceea ce au nevoie să controleze. Dacă vorbești despre aceste lucruri sînt un om mort".

Comparînd-o cu viața occidentală, traiul zilnic din România este "ireal, straniu și, uneori, deprimant de normal". Pe cerul Bucureștiului au evoluat într-o demonstrație aviatică piloți americani, Michael Jackson va cînta la 1 octombrie, cafenelele și grădinile sînt pline de femei frumoase și cochete, de bărbați care fac politică și afaceri, oamenii vorbesc liber, ziarele atacă curajos.

Și totuși... observatori internaționali vor sosi în România pentru a diminua scurgerea de produse interzise spre Iugoslavia, autorul acestor rînduri a fost otrăvit la Petroșani, în vizită la Liga Minerilor. Revelațiile, publicate în "Evenimentul Zilei" ale fostului ofițer de securitate, Eugen Turcu, refugiat în SUA, dezvăluie o substructură a puterii care nu se vede cu ochiul liber. El a avut acces la informații privind conturile și operațiile financiare internaționale din vremea regimului Ceaușescu, a căror contabilitate n-a fost făcută niciodată publică și care a fost extrem de fructuoasă și mai este și acum. Conform declarațiilor acestuia, "România riscă să piardă jocul democratic pe termen lung prin ignorarea procesului real de monopolizare a clasei politice (...) Un grup foarte mic continuă să posede resursele financiare moștenite de la vechiul regim... Acești oameni nu intenționează să-și lege destinele de persoane sau grupuri de persoane. Mijloacele financiare pe care le au le permit să devină o putere ocultă în viața politică românească". Pe scurt, explică ziaristul american, după E. Turcu, puterea în România e croită pentru scopurile financiare ale aceiași elite care a slujit regimul comunist, în timp ce 23 de milioane de români îndură efectele reformei. "Problema reală în România de astăzi, scrie William Mopherson, privește banii și politica banilor. Această problemă nu este urmărită cu energia necesară nici de presa românească, nici de cea străină."

□ Prima corespondență a trimisului special în România, Arielle Thedrel, de la cotidianul "LE FIGARO", publicată în 25 septembrie, este consacrată candidatului PUNR, pe care-l descrie "rece, abil, hotărît, demagog și cam megaloman", importanța disproporționată, specifică presei occidentale. Este evident că Gh. Funar a jucat rolul diversionist al celui ce trebuia să concentreze neliniștile Occidentului, sensibil la discursurile exclusivist naționaliste.

□ Cotidianul vienez "DIE PRESSE" (17 septembrie) a publicat biografiile candidaților la președinție precizînd că Ion Iliescu e susținut de stînga naționalistă iar campania electorală și-a centrat-o pe răstălmăcirea intențiilor opoziției și pe specularea îngrijorării față de schimbare la sate și în orașele mici, mai lesne manevrabile de o administrație locală nostalgică.

□ "LE MONDE" din 26 septembrie, sub semnătura corespondentului său din București, J.-B. Naudet, titra "România: obsesia schimbării", estimînd că "steaua lui Ion Iliescu a pălit vizibil" în ajunul acestor alegeri. Cuvîntul "schimbare" este nucleul tuturor discursurilor electorale din România. Schimbare "în bine" pentru Iliescu, "schimbare reală, radicală și reconciliere națională" pentru Emil Constantinescu, schimbare "în interesul națiunii", pentru "neliniștitorul" Gh. Funar, schimbare "fără ură și fără răzbunare", pentru Caius Dragomir. Toată lumea gîndește că trebuie ieșit din impasul unui parlament nereprezentativ, din traumatismul "mineriadelor", din declinul economic. "În ciuda strigătelor de victorie ale opoziției care refuză să imagineze "dezastrul" unei realegeri a lui Iliescu, nimic nu e mai puțin sigur ca eșecul acestuia, pentru că mulți muncitori și țărani rămîn atașați președintelui..." Iliescu dă totuși semne de nervozitate, asigurîndu-și imunitatea parlamentară și sprijinul penibil al Partidului România Mare și al Partidului Socialist al Muncii. Printre scenariile-catastrofă care circulă în România, J.-B. Naudet enumeră o instabilitate guvernamentală cronică care să împiedice orice schimbare în beneficiul profitorilor și național-comuniștilor.

□ "Un lucru e sigur, scria Véronique Soulé în "LIBÉRATION" (26 septembrie): ales în mai '90 cu 85%, Ion Iliescu, 62 de ani, uzat de cei doi ani de putere haotică, nu mai este același lider de necontestat." Două necunoscute vor fi determinante: țărani, tradiționali susținători ai lui Iliescu, pe care acesta i-a speriat cu revenirea moșierilor aduși de CD, și muncitorii. Ca în toate celelalte țări din blocul ex-comunist, aceste alegeri vor fi mai revelatoare decît primele. Cei 16, 4 milioane de alegători au de ales între o accelerare a reformelor, cu prețul sacrificiilor și o integrare mai rapidă, propusă de CD sau "un program anticriză cu riscul de a mări decalajul dintre România și vecinii ei pe calea întoarcerii în Europa.

□ Istoria "celeilalte Europe" e destul de vag cunoscută, așa că în preziua alegerilor,

emisiunea de o oră, intitulată "GÉOPOLIS" (pe F3) a fost consacrată României. În reconstituirea istorică am aflat că Ioan Cuza a căzut din cauza răscoalelor din 1907, în locul portretului lui Carol I a apărut o secvență cu Carol al II-lea călare, la Liga Națiunilor a fost arătat un alt ministru de externe decît cel român!... așa încît interviul lui Alexandru Paleologu despre contribuția noastră la suprarealismul european părea un fel de fatalitate națională... După evocarea anilor '50 făcută de Lili Marcu, au urmat reportajele despre actualitatea românească undeva, în jurul Iașilor. Ca să nu se fure sau să nu fie devastate, în jurul viilor proaspeții proprietari fac de strajă, cu bita. "Să știe Franța că la noi sînt tot comuniștii la putere" a strigat furios un țăran din echipa de pîndari, neras, cu o pălărie decolorată. Au urmat, într-o vesela harababură, țigani din împrejurimi care nici pomeneală să fure, "un copchilaș de 4 anișori dacă mai ia f'un ciorchine, că pofta e mare", în timp ce, sub umbrar, tineri din Mișcarea pentru România, puneau la cale mîntuirea morală a nației...

□ Televiziunea franceză a dat, începînd din seara de 25 septembrie, pe toate cele trei canale, la toate jurnalele, reportaje din România.

Corespondentul lui F3 a făcut portretul actualului președinte și a principalului său rival, candidatul CD, punînd în contrast discursurile și audiența fiecăruia în campania electorală. Același ziarist se întreba stupefiat, în seara lui 27 septembrie, dacă România va rămîne singura țară cu o conducere neocomunistă, singura care să continue să tolereze un prieten al lui Gorbaciov în fruntea statului.

În copleșitoarea lor majoritate, ceilalți reporteri, în căutare de senzațional și pitoresc s-au bulucit, cu voluptatea clișeului "lumii a treia", în satele și mahalalele locuite de țigani. Ba chiar "LIBÉRATION" și "QUOTIDIEN DE PARIS" de a doua zi după alegeri, au preferat comentariului situației din țară, relatarea pe larg a opiniilor locuitorilor din Bolintinul din Deal și Rahova.

Am mai văzut și o nuntă la Popești, ritualuri bizare, mireasa, pe numele ei Carmen, declarînd de sub voalurile albe, că-l va vota pe Iliescu "fiindcă e inteligent"; la o secție de votare dintr-o cazarmă, am putut contempla cătanele înșirate disciplinat sub ochii strașnici ai unui căpitan, cu chipiul pe ceafă și uniforma pusă cu furca, partizan declarat al candidatului Gh. Funar; la Galați, un ins cenușiu și iritat socotea că România "are nevoie de o dictatură".

În seara alegerilor, l-am putut vedea pe Mihnea Berindei, aflat undeva, într-o comună, extrapolînd experiența sa de observator la un centru de vot rural, care se vedea în imagine, și afirmînd cu aplomb că "alegerile s-au desfășurat corect", adică în general.

□ Și au sosit primele estimări... "România a întors spatele schimbării", scria Arielle

COMUNICAT

pag. 1

proceselor verbale "corectate".

În 7 din cele 42 de județe, dată fiind gravitatea incorectitudinilor, CDR a cerut anularea scrutinului, ceea ce s-ar putea întâmpla și altor județe.

Biroul Electoral Central amină de mai mult de 10 zile anunțarea rezultatelor finale.

Alexandru HERLEA

Director adjunct
al Departamentului Relații Externe
al Convenției Democratice din România

Sub legenda "După doi ani și nouă luni, nimeni nu pune un picior în Parlament", "Tinerama" publică pe prima pagină un montaj fotografic: în prim plan, Adrian Păunescu, Ilie Verdeș și Vadim Tudor; Cu o cupă de șampanie în mână, Ceaușescu se amuză, privind-i din spate. În pag. 3, într-o caricatură sub titlul "dulce ca mierea e votul patriei" Iliescu și Verdeș își fac ochii dulci, ingenuchiapți la "pernița electorală" și binecuvîntați de Adrian Păunescu, în rol de guru. Într-un colț e scris: "Români dați acatiste, sostră vremuri triste"

"ÎNȚIMPLĂRI" ELECTORALE ?

Biroul Electoral Central a aminat pînă în ultima clipă tragerea la sorți a observatorilor naționali, accentuînd caracterul improvizat al controlului corectitudinii alegerilor;

În vederea înlăturării oricăror suspiciuni, BEC a dispus afișarea proceselor verbale imediat după întocmirea lor. Dl. Paul Florea, președintele BEC a revenit asupra acestei decizii, amînînd afișarea cu 24 de ore. Motivul ? din cauza neclarității privind voturile invalidate, circumscripțiile electorale au răzuit buletinele anulate; de aceea, pentru a nu apărea neconcordanțe între procesele verbale ale secțiilor și cele ale circumscripțiilor, primele nu s-au mai afișat și s-au aruncat. Este o nouă posibilitate de fraudă în care dispare posibilitatea de verificare. De asemenea, BEC a decis, în ziua alegerilor, ca accesul observatorilor naționali la birourile de circumscripție să nu fie permis decît începînd cu 30 septembrie.

(din Raportul preliminar al organizației Pro-Democrația, "22" din 2-/X 92)

- S-au distribuit aceleași persoane mai multe buletine de vot pentru președinte, fără a fi anulate;

REVISTA PRESEI

pag. 2

Thedrel în "Le Figaro" (28 septembrie). Este puțin probabil ca, la turul al doilea, candidatul Convenției să-l incomodeze pe actualul președinte, iar lipsa unei majorități parlamentare va genera o instabilitate de rău augur pentru viitor.

Ziarista franceză consacră restul corespondenței din București lui Emil Constantinescu folosind, pentru publicul francez și percepția mai nuanțată a candidatului Convenției, referințele literare: el are fizicul unui personaj cehovian și spiritualitatea unui Don Quichotte. Dinu Flămînd, într-o corespondență de la Paris în care dă seamă de acest articol, publicată în "Expres Magazin", lasă impresia că analogia cu personajul lui Cervantes ar avea o conotație ridiculizantă. Nimic mai neadevărat. Autoarea sublinia tocmai idealismul și noblețea angajării într-o luptă disproporționată, modestia și spontaneitatea lui Emil Constantinescu, nealterate nici de succesul mitingurilor, nici de multitudinea dezbaterilor mediatizate. În peisajul politic românesc, observa ziarista franceză, Emil Constantinescu uimește în comparație cu aroganța lui Gh. Funar și duplicitatea lui Ion Iliescu.

Este semnificativă interpretarea depreciativă a acestui articol din "Le Figaro" în presa românească: asemenea virtuți, într-o lume a șmecheriei și cinismului, par a fi devenit, din păcate, derizorii.

□ "România rămîne o țară unică,

singura din Est care refuză calea schimbărilor radicale și care se agață cu disperare de imaginea liniștitoare și paternă a lui Iliescu...", este de părere Veronique Soulé în "Libération" (29 septembrie). Fotografia care însoțea acest comentariu era perfect adecvată: o tovarășe durdulie ținea, ca un paravan, un imens portret al lui Iliescu, în stil activist cu cravată, sub care scria: "un om cinstit pentru România"...

□ J.-B. Naudet în "Le Monde" consemna imensa surpriză și decepție a opoziției și, după ce preciza că 13% din voturi au fost anulate și că Federația Internațională a Drepturilor Omului "regretă că procesele verbale de la secțiile de votare n-au fost puse imediat la dispoziția observatorilor naționali echipați cu mini-ordinate", intră în speculații privind posibilele alianțe din viitorul Parlament.

□ Amară sau, pur și simplu, disprețuitoare, opinia generală a mass-mediei franceze este că rezultatul alegerilor a exprimat opțiunea electorantului român, fiindcă ideea unei fraude de proporții pare incompatibilă cu analiza unui occidental. Și din nou, practica politică diferită în care au evoluat, de o jumătate de secol, cele două Europe, se confruntă într-o dramatică neînțelegere. Ce-are a face ? Încîlcita situație politică din România este sublimată optimist de "France Soire", tot cu o fotografie, Iliescu, în slăvile cerului, la braț cu Michael Jackson, semn că, totuși, România intră în rîndul lumi...

A.C.

În comuna Verdița s-au prezentat la urne 848 de alegători.

Rezultatul electoral: 1396 de voturi pentru Ion Iliescu și 518 pentru Emil Constantinescu !...

- în cabine s-au găsit fluturași și manifeste pro-Iliescu și împotriva CD

- listele de alegători nu au fost actualizate, figurînd aceiași decedați din mai 1990 și lipsind persoane care s-au înscris pe liste; în unele locuri, listele au fost constituite după cele de recensămînt, în care erau trecuți și minorii; la multe secții de votare listele n-au fost afișate; au fost cazuri în care de pe liste absentau blocuri întregi;

- de multe ori alegătorii n-au semnat listele de votare; neaplicîndu-se ștampila pe buletinul de identitate, aceleași persoane au votat de mai multe ori; se pare că o adevărată febră migratoare a cuprins oca a 3 milioane de oameni care au votat fără să li se treacă numărul buletinului pe listele de votare;

- s-au găsit buletine de vot în care nu era tipărită caseta Convenției Democratice sau

Procentul de voturi anulate la alegerile din mai 1990 a fost de 1,7%. În 27 septembrie 1992: 13,5%. Unele din aceste buletine conțineau două ștampile, fiecare de altă culoare.

FSN sau buletine deja ștampilate; nu s-a folosit, la multe secții de votare, plicul în care trebuiau puse buletinele; în cabine, la unele secții de votare, nu s-a pus tuș ci ceară, astfel încît ștampila s-a imprimat și pe celelalte foi; au fost semnalate urne nesigilate

- au fost acreditați ca observatori membri ai unor partide (cazuri semnalate de membri PSM);

- în multe secții de votare, președintele comisiei a refuzat accesul candidaților; la unele secții rurale, primarul a modificat componența comisiilor electorale peste noapte.

(surse: "22", "Tinerama",
"Tribuna Ardealului")

Comisia de centralizare, din partea CD, care lucrează paralel cu BEC a comunicat că media ponderată pe țară la alegerile prezidențiale este pentru Ion Iliescu - 36,8% și pentru Emil Constantinescu de 33,3%.

Cum BEC a aminat comunicarea rezultatelor finale, iar în condițiile în care s-au constatat atîtea nereguli, rezultatele parțiale comunicate pînă acum nu sînt fiabile, publicăm doar rezultatul final pe București al Comisiei paralele:

Președinție: Ion Iliescu - 42,2%; Emil Constantinescu - 40,5%

Deputați: CD - 32,8%; FDSN - 25,6%; FSN - 9%; PUNR - 3,2%; PDAR - 1,4%; PNL - 3,3%

Senat: CD - 34,4%; FDSN - 22,6%; FSN - 13%; PUNR - 3,2%; PDAR - 1%; PNL - 2,7%

„COMUNISMUL ESTE RUȘINEA ȘI DECADENȚA SECOLULUI NOSTRU”

interviul cu dr. Cornel Petrasievici

„Il chema Cornel Petrasievici. După nume și mai ales după renume, îl știam și eu. Auzisem de multe ori vorbindu-se de el. Se făcuse remarcat prin toate închisorile prin care trecuse. Așa cum, din cauza înălțimii lui, nu putuse trece neobservat, tot așa calitățile lui de om și de doctor i-au semnalat prezența peste tot pe unde l-au purtat dubele penitenciare și i-au creat reputația de care se bucura, una din acele reputații care se transmite din gură în gură în lumea de după gratii ... în lagărul de la Baia Sprie și apoi în cel de la Valea Nistrului, unde, fie în calitate de doctor, fie ca simplu deținut muncind în mină, pusese toată inima și priceperea lui profesională în îngrijirea medicală a camarazilor lui bolnavi. Un exemplu: într-una din zile, cu ocazia prăbușirii unor roci într-o galerie a minei, un deținut fusese grav accidentat. (...) Se impunea o intervenție chirurgicală urgentă, în caz contrar, răniul riscând, în cel mai fericit caz, o infirmitate pe viață. Petrasievici a cerut administrației lagărului să transporte deținutul la spitalul cel mai apropiat... S-a lovit însă de obișnuitul dispreț pentru viața deținuților din partea comandantului și ofițerului politic care au invocat tot felul de impedimente... Fără mijloace adecvate, în condițiile primitive ale așa zisului cabinet medical... Cornel Petrasievici s-a decis să treacă la operație. Hotărâre gravă, deoarece, în caz de nereușită putea fi tras la răspundere (culmea ironiei!), chiar de administrație. Fiind vorba de sănătatea unui om, Cornel n-a pregetat. A încropit în grabă cele necesare, suplinind lipsurile și improvizând: în loc de bisturiu a fost folosit cuțitul de la bucătăria lagărului iar pentru cusut un ac obișnuit, împrumutat de la un deținut. Și operația a reușit! Omul s-a vindecat.

(...) Bun și generos din fire, avea o înclinație naturală spre dăruire. Rar am văzut un medic îngrijindu-se cu atâta devotament de bolnavi. Cornel Petrasievici era și foarte credincios. Cu toate aceste calități era chemat să fie un doctor-misionar. Și așa a fost prin toate închisorile prin care a trecut. Dar mai ales pentru cei din Zarcă a fost o adevărată binefacere. (...) Cu privirea lui veșnic senină și caldă, cu vocea lui blândă, reușea să-i dezarmeze pe cei mai răi (gardieni n.n.). Avea darul să-i îmblânzească și chiar să-i umanizeze (...) îl auzeam deseori stînd de vorbă pe coridor în dreptul celei noastre cu gardianul care îl supraveghea, în timp ce mătura sau ștergea cu motorină ușile. Cu un tact deosebit, îi menaja susceptibilitățile vorbindu-i respectuos, dar fără să se umilească. Întotdeauna găsea prilejul să aducă vorba despre vremurile grele prin care trecem și cărora toți le eram supuși deopotrivă, și noi deținuții, și ei gardienii care erau puși să ne păzească. Și unii și alții trebuia să ne înțelegem reciproc... și numai păstrîndu-ne omenia ne vom privi unii pe alții în ochi, atunci cînd urgia timpurilor se va domoli și întîmplarea va face să ne întîlnim în libertate, fost deținut cu fost gardian. Oamenii buni și cu frica lui Dumnezeu se vor respecta întotdeauna și se vor revedea cu plăcere. Numai oamenii răi și fără minte nu-și dau seama că vremurile sînt trecătoare și că, fiecare, mai devreme sau mai tîrziu își primește răsplata pentru faptele lui... Cornel nu predica chiar în pustiu...” (Ion Ioanid, „Închisoarea noastră cea de toate zilele”, vol II, Ed. Albatros, pag. 81-83)

Acțiunea de mai sus se petrece la Aiud, prin 1953-54. Doctorul Petrasievici, cu înțelepciune și discreție reușește să obțină medicamente pentru Constantin Gane și Radu Gyr, ale căror nume erau șterse sistematic de administrație de pe liste, substituindu-le numele cu cele ale unor deținuți sănătoși, reușește să stabilească o întîlnire între generalul Pantazi și fiul său, aflați în aceeași închisoare, etc.

L-am întîlnit în această toamnă, la Spitalul American din Neuilly, unde se afla internat pentru o maladie cardiacă. Siluetă neobișnuit de înaltă, mâini frumoase, mereu în căutare de bunătați pentru inoportuna care venea să-l obosească și să-i răscolească trecutul. N-a fost un interviu, ci o călătorie într-o Românie pierdută, din care n-aș mai fi plecat...

A.C. - Să fii medic și să-ți exersezi profesia în închisoare înseamnă, cred, să-ți amplifici propria suferință...

C. P. - E o luptă permanentă cu tine însuși. Soluțiile sînt două: să nu primești, cu riscul vieții tale, dar sacrificiul să servească la ceva, adică să obligi administrația să ia măsuri mai corecte; a doua este să primești și să riști tot ce se poate risca ca să salvezi oameni. Noi încercăm în anii '50 să salvăm cît mai mulți oameni cu putință, în condițiile de exterminare, fără distrugerea sufletului.

A.C. - Cînd ai fost arestat?

C. P. - Am fost arestat în decembrie 1948. Eram medic șef la YMCA (Asociația creștină a tinerilor), un centru de cultură și sport american. După război, ambasada subsidia, controla și apăra această organizație, iar

lumea „reacționară”, cei a căror minte era liberă de opresiuni sau de teamă venea aici ca să găsească un cuvînt bun de speranță. YMCA a funcționat în str. General Berthelot, nr. 8, după aceea în str. Progresului, nr. 6, aproape de Piața Mihai Kogălniceanu. Centrala noastră era la Timișul de Sus, unde era un rai. Am lucrat acolo decînd eram student, ca instructor de ski. Mi-a plăcut și, mai tîrziu, am ajuns acolo medic șef. Atunci am fost contactat de autoritățile militare superioare de la Misiunea Americană, care mi-au cerut sa lucrez cu ei. Am acceptat. Au vrut să-mi dea bani. Am refuzat, fiindcă eu nu sînt spion, sînt soldat, eram militar pe vremea aceea, războiul din vest nu se terminase încă. Viața, mai tîrziu, mi-a demonstrat că am greșit. În timpul anchetei, dacă le-aș fi spus că am fost

plătit, aș fi fost tratat cu dispreț, dar primeam o pedeapsă mult mai ușoară: eram un om de nimic care, pentru bani, a colaborat cu capitaliștii; așa, eram „fanatic”, cum spuneau ei.

Am fost arestat pentru înaltă trădare pentru că am dat informații Misiunii Militare Americane. Într-adevăr, am dat. Nu era propriu-zis o activitate de spion, cu rapoarte regulate, dar, cînd aveam o informație, o dădeam. De exemplu, în 1947, România era la limita morții prin înfometare. O grozăvie. În februarie, PNL, cu Brătianu, PNT, cu Maniu, Crucea Roșie Română, și YMCA am făcut un apel la guvernul american să ne ajute, ca moare lumea. Ajutoarele au sosit, nu de la guvern, fiindcă lucrul acesta ar fi creat complicații diplomatice, ci de la Crucea Roșie Americană, care a trimis din surplusul armatei celebrele cutii pentru 10 zile, calculate în așa fel ca fiecare ostaș să aiba 4600 calorii pe zi. Eram la Constanța cînd au fost descărcate, am văzut și am fotografiat vasele sovietice - eu nu întrebunțez niciodată cuvîntul „rusesc”, pentru că este o insultă la adresa unui popor care a avut 60 de milioane de victime ale comunismului - vasul Sevastopol, care încărcă din sără românească. Am văzut la Iași, unde am fost cu trenul care ducea alimente înfometaiților, cum oamenii, ca niște fantome, veneau să primească cîte ceva. Dna Ghica, președinta Crucii Roșii din Moldova mi-a arătat la morga din Vaslui, copii cu humă în burtă. Ei bine, vagoanele sovietice, cu ecartamentul lărgit special ca să poată încărca pachetele, sugînd ca un aspirator din pușinul Moldovei. Eu n-am făcut decît ce face un om simplu, logic. Eram tînăr, aveam onestitatea și curajul tineretii și am făcut rapoarte la colonelul Lowel, atașatul militar american, la căpitanul Tabacovici și la dr. Costel Teodoru, care era atașatul permanent la Crucea Roșie Americană.

Au fost implicați și prinși oameni aleși: dr. Cornel Rudescu, directorul general al Oficiului de Studii al Ministerului de Externe, care știa toate actele administrative și politice, pe care noile autorități, ignorau trebuiau să le legifereze. Mi le dădea mie să le dau americanilor, să-i avertizez. Americaniii se limitau să ia cunoștință; nici ei nu puteau face ceva, semnaseră înțelegerea cu sovieticii să nu se amestece unul în zona de influență a celuilalt. Dar conducerea SUA voia să știe ce se întîmplă, pentru că verbal și principial, cînd vorbeau cu Stalin, el le spunea că aduce democrație, nu abuzuri. Or, informațiile mele arătau că se petrec lucruri nemaiîntîlnite într-o țară ca România, unde legalitatea totuși a existat, omul își avea asigurată baza vieții lui și a familiei sale. Mai era dr. Dragomir Vasilescu, consilier juridic la Ministerul de Justiție. El îmi aducea toate proiectele de lege. Mai era colonelul de brigadă, ofițer de stat major, Alexandru Sadoveanu, nepotul scriitorului.

Cu ei, cu profesorul Nicolae Rădulescu de la liceul militar „N. Filipescu” din Predeal și

cu un arhitect am plănuit să aruncăm în aer cele două tunele și drumul curb de la ieșirea din Predeal spre Timiș, clădit pe pietriș și refăcut anual. Un exploziv puternic ar fi făcut să curgă pietriș în toată valea. Era un punct strategic important de trecere. Dacă și șoseaua și cele două tunele erau blocate, era oprită pe luni de zile trecerea trupelor sovietice din răsărit spre apus și invers. Spre norocul nostru, am rezistat ideii.

A fost și o doamnă interesantă, Aliutina Crețu, al cărei tată fusese senator PNT de Tighina. Ea s-a născut acolo, în Basarabia. La 25 de ani a scos un dicționar englez-român, român-englez, vorbea la perfecție și franceza și rusa, fiind traducătoare oficială la Ministerul de Interne. Știa tot. Un raport al ei, de pildă: venea un sovietic, deschidea ușa la Teohari Georgescu cu piciorul, și cerea 50 de trenuri de grâu. Teohari Georgescu, cit era el de comunist, îi spunea că nu mai are. Nu-i păsa! La contabilizare, în loc de 50 de trenuri, fiecare cu 50 de vagoane, sovieticul cerea să se scrie 50 de vagoane, adică un singur tren. Așa încît 49 de trenuri erau furate. Așa se realizau și contabilizau condițiile de armistițiu. Cele 300 de milioane de dolari au fost însuțit furate din țara românească. Nu mai spun de minele de uraniu din Bihor. Această dnă Crețu s-a căsătorit mai târziu cu subșeful serviciului secret al lui Bodnăraș, de la Preșidenție, un anume Gheorghiu. E de înimănat cum era condusă România. Era condusă de Chișinevschi, Bodnăraș și Ana Pauker, ceilalți, Vasile Luca, Teohari Georgescu erau mărungi. Ca traducătoare diplomată a fost trimisă chiar la Moscova. Dna Crețu a fost arestată, dar a supraviețuit celor 8 ani de chinuri, demonstrînd o mare bravură. A fost arestat și soțul ei care, după ani de chin, s-a dovedit că n-avea nici o legătură cu ce făceam noi. S-a recăsătorit cu ing. Gr. Grigorescu și trăiesc la ora actuală în condiții ultra modeste la București, cu două miște bătrîne care le țin de cald, fără pensie.

Dr. Rudescu a murit, Alex. Sadoveanu a murit în închisoare, mai supraviețuiește doar dr. Dragomir Vasilescu - care, la 93 de ani, este de o luciditate și o prospețime extraordinară.

Fermitatea de caracter a acestei femei, plus conștiința noastră, a făcut să spunem, la ancheta dură care a durat doi ani de zile, numai ce știau ei. Dulbergher mă ancheta noaptea, pe la 11. Te lăsa să adormi, în celula aceea rece, de ciment, și te trezea așa zisul "basarabean", un monstru, care trecea prin fața celulelor, și te supraveghea continuu. O teroare mentală. Psihoza aceasta instilată era intenționată ca să scadă din rezistența morală. Cu o astfel de stare psihică și fizică te scula, îți pune ochelari pe ochi și venea un colonel cu părul roșu și, lucru rar, cu ochii roșii, parcă era satana. Își spunea Dulgheru.

De ce n-am scris toate astea pînă acum? Pentru că trebuia să scriu adevărul și nu am încredere în așa-zisa democrație din

București. Sînt convinși că sînt nu mulți, foarte mulți eroi care au luptat, dar n-au fost prinși. Noi nu trebuie să credem, cei care am fost condamnați și am suferit, că sîntem singurii care am luptat pe frontul anti-comunist. Nu. Au fost mai mulți. În grupul meu se află unul care nici pînă astăzi n-a fost descoperit și nici acum el nu vrea să se știe: un înalt funcționar de la Siguranța Statului, care aducea rapoarte la Cartierul General al Misiunii militare americane, din str. Oțetari, 7. Iată că nici eu nu pot spune chiar totul, fiindcă mă gîndesc să nu pun în primejdie viața unui om. Aduc, prin acest interviu, omagiul celor care am luptat dar am avut ghinionul să fim prinși, acestor eroi care au luptat și n-au fost prinși.

În ziua 2 aprilie 1949, am fost scoși din celule, ni s-au dat haine noi și am fost duși sa semnăm de ieșire. Știam că înseamna moartea. Urma să ne execute în fața ministerului de externe. Am aflat mai târziu, că fostul consul american care era acum la Atena a făcut presiuni și ne-a salvat. Deci ei, americanii, continuau să fie informați, mai aveau oameni care nu fuseseră prinși.

A.C. - *Cum de ați fost prinși?*

C. P. - Descoperirea noastră s-a făcut din naivitatea, ignoranța serviciilor americane de informații. Serviciile sovietice, cu alte metode, ne urmăreau minut de minut.

Cînd am fost arestat mi-au găsit atît de multe arme și explozive, încît celebrul subofițer Dorobanțu a spus că puteam lupta cu un regiment întreg. Era exagerat, cu un regiment nu puteam, dar cu mulți puteam.

A.C. - *De unde aveau armele?*

C. P. - Spre sfîrșitul războiului eram transferat la spitalul Militar 324, care era la liceul de fete Ileana Doamna, din Calea Victoriei. Eram la serviciul de triaj - adică puneam diagnosticul bolnavilor sosiți pe targă, de la gară, și-i îndreptam la serviciul medical respectiv. Soldații trebuia să depună și armamentul. Acolo am văzut un automat sovietic, o pușcă mitralieră cu un fel de roată, ca o plăcintă, cu 100 de gloanțe, de o perfecțiune extraordinară. Colonelul Sadoveanu aduna și el armament. Ne pregăteam să plecăm în munți, pentru că nimeni nu credea că monstruoșitatea asta comunistă o să dureze. Între timp, eu ajutam și germanii prizonieri. 23 August era un ordin, dar nu ne putea schimba sufletul într-o clipă. Cum foștii mei camarazi de luptă de patru ani de zile acuma, brusc, să fie dușmanii mei? Nu se putea, nu era nici logic, nici cinstit. Cît am putut i-am ajutat să fuga pe cei care erau internați în spital, împreună cu Niki Sturza și cu ajutorul Crucii Roșii Române. Fiecare ajutam cît puteam, spre cinstea noastră de altfel.

A.C. - *Ați fost eliberat în 1964?*

C. P. - În 1963 am fost socotit nereeducabil și am fost trimis în domiciliu forțat, la Lătești, în plin decembrie. Era un deal complet înghețat, numai cu colibe din lut, făcute de nemții deportați din Banat. 80% au murit acolo, așa că satul a fost transformat în lagăr pentru foștii deținuți politici

nereeducabili. A fost greu, dar a fost și frumos acolo. Pentru prima dată puteam să umblu în curtea aceea limitată, în satul acela, fără gardian și pistol mitralieră după mine și nu era nici un turnător.

N-aveam decît o lampă de petrol, un cadou de la Mariana Russo - distinsa aviatoare, prietenă din tinerețe, cînd făceam pilotaj cu Vasile Ciobanu - care mi-a lăsat lampa și un lighean. Ea ajuta pe toată lumea, împreună cu nepoata ei, inginera Sanda Chirițescu. Închipuți-vă două doamne fragile, distinse prin educație, obligate sa sape gropi la vie și să care piersici pentru export, ca CC-ul să aibă bani. Erau acolo oameni, de o mare calitate sufletească, părintele romano-catolic din Neamț, Arsenie, părintele greco-catolic Alexandru Rațiu, părintele Streja, două călugărițe catolice. La presiunile Legației italiene s-a acceptat ca o colibă, aparținînd unui preot, să fie transformată în capelă. Să vedeți cum se adunau acolo, seara, pușcăriașii de toate religiile, aducînd imn de slavă lui Dumnezeu, "La cer, la cer vom merge într-o zi..." Se cînta și lumea ieșea pur și simplu plîngînd din coliba asta. Oameni, găsindu-se pe aceeași baricadă a gîndirii și sentimentelor, s-au înfrățit, ba au fost și cazuri de căsătorie. Doamna ing. Vaida, al cărei soț, fruntaș țărănist din Bihor, a fost ucis în închisoare, s-a recăsătorit acolo, la Lătești, cu av. dr. Bratu, și el în domiciliu forțat. În mizeria aceea, în colibă, am fost invitați într-o seară la un concert de pian, interpretat pe un instrument foarte aproximativ, de doamna Bratu, o compozitoare și pianistă excepțională.

Tot acolo am trăit un moment de adevărată emoție. Ei bine, la trei-patru seri după sosire, afară întuneric beznă, bate cineva la coliba mea, o ușă din scînduri. Deschid și, la lumina lămpii de gaz, văd o băbuță mică, învelită complet în negru, ținînd ceva în mînă. Pofțiți înăuntru. Dta ești doctorul cutare? Da. Eu sînt Maria Antonescu. Am fost foarte emoționat, nici nu i-am mai spus că am stat în aceeași celula în care a fost soțul ei. - Am avut cîntea și durerea să stau, la Jilava, în celula nr. 1, unde a fost pus Mareșalul Antonescu, o celulă din fier și beton, un pat de ciment, o toaletă (mare lux) și fotoliul mareșalului, niște resorturi. - Cu ce merit eu aceasta onoare? am întrebat-o. Doamna Antonescu îl iscodise pe un prieten de-al meu, care lansase vestea că am venit acolo, ce mi-ar face plăcere. El auzise că primul lucru pe care mi l-aș dori, în libertate, ar fi un tort de portocale, cum mi-l făcea mama, de ziua mea. Cum doamna Antonescu, la care veneau rude, primise o portocală... Am condus-o pînă la bordeiul ei, în întuneric. Era și primejdie. Unui sergent major politic Ghiță îi plăcea uneori să împuște oameni pe bezna de acolo. Ei bine, cînd m-a invitat înăuntru, am văzut fotografia mareșalului pe perete. Era singurul loc din România unde a fost permis lucru acesta. Cînd am văzut că i-

‘COMUNISMUL ESTE RUȘINEA ȘI DECADENȚA SECOLULUI NOSTRU’

interviul cu dr. Cornel Petrasievici

pag. 5

au dat voie, am zis, ‘mă, comuniștilor, pentru câte crime ați făcut, în loc să faceți o mie de ani în iad, o să faceți numai 999’. După aceea a fost o altă problemă, cum s-o răsplătesc. Într-un singur fel, mi s-a spus, noi pe rând îi tăiem lemne; vezi că are doi butuci netăiași. M-am dus a doua zi, mi-a spus ea unde-i toporul și i-am făcut surcele să intre în soba, tot din mil făcută. Casa ei era de o curățenie extraordinară, toată în scoarțe românești. În timpul războiului, ca orice persoană publică, a avut multe adversități din cauza Consiliului de patronaj, care era în opoziție cu Crucea Roșie Română. Dar prezența ei la Lătești era ca o candelă de lumină, care ne amintea despre cel care a luptat pentru o idee și pentru care noi eram în închisoare. Pentru că tradiția și morala românească era opusă unei barbarii atee, care nu respectă familia, instituțiile de bază și pământul tău, încît noi ne simțeam bine s-o vizităm și s-o ajutăm.

A.C. – *Dar familia dumneavoastră?*

C. P. – Când m-au arestat eram căsătorit cu fiica avocatului Aurel Pomârleanu, consilier juridic al Preșidenției Consiliului de Miniștri, deputat țărănist, care a fost și el arestat și a fost ucis la Canal. Soția mea a fost dată afara din casă, iar cu licența ei de Academie Comercială nu putea obține nici măcar un post de spălătoareasă. A fost femeie de serviciu la gara, dar au dat-o afară și de acolo. N-am știut de ea 15 ani. Când am fost adus de la Gherla la Lătești, am trecut prin București, însoțit de un plutonier bătrîn și de un sergent major.

Bătrînul mi-a spus că, dacă am familie, să telefonez și să cer haine calde, că unde mergem e foarte frig. Era prin 6-7 decembrie 1963, pe la 5 dimineața, în Gara de Nord, la București. În sala de telefoane erau vreo 14 persoane și toți vedeau o umbră lungă, galbenă și prăpădită. Operatoarea de la telefon era o doamnă tină. I-am dat telefonul soției. – Telefonul ăsta nu mai e de mult, n-aveți alte rude? – Ba da, unchiul soției mele colonelul Ctin Pomârleanu. – L-am găsit, îl aveți la telefon. – Nene Costele, ce faci? – Da’ cine ești? – Eu sînt Cornel -Cornel, da tu tră. – Da, trăiesc, unde-i Coca, ce-i cu ea? – Păi, stai. – Dă-mi telefonul ei. Doamna a făcut numărul, dar era ocupat. Unchiul Costel îi dădea telefon, vezi că mortul a venit. Însfîrșit, am vorbit cu ea. I-am cerut, dacă mai are, să-mi aducă ceva cald, cum mi-a spus gardianul. După o jumătate de oră a apărut cu un om. ‘E socrul meu. Sînt căsătorită’. Și socrul începe să-mi dea sfaturi, să mă adaptez la regimul acesta care vrea binele omenirii, că o să am de lucru... Și odată izbucnesc: Domnule, eu n-am stat 15 ani în pușcărie ca să primesc lecții despre cît e de bun comunismul. Eu am luptat împotriva comunismului. Lumea asculta. N-am țipat, dar am spus tare ce trebuia să spun. A lăsat-o mai moale, ‘nu stricați fericirea

copiilor’. Eu n-am stricat fericirea nimănui, a mea personală am stricat-o. Am vrut să plătesc telefonul, aveam niște bani într-o batistă murdară. Ne-a dat de la mină, c-am lucrat vreo 4 – 5 ani, cît să cumpăr vreo două pachete de țigări... Operatoarea n-a vrut, mi-a șoptit să-l caut pe unchiul ei, colonelul Georgescu, care e și el la Lătești, să-mi dea primele ajutoare, care însemnau cîteva lemne și, poate, ceva lapte. Cînd am plecat, deodată soția a început să strige, alergînd după tren.

Peste cîteva săptămîni, mă uitam pe geam întimplător, și văd pe unul sărînd prin zăpadă. ‘Ăsta-i Sorin, cumnatul meu!’ M-am trezit cu ea la Lătești și cu fratele ei, care mă adora, Sorin Pomârleanu, ofițer de artilerie. A început să mă măsoare, ca să-mi facă haine. Plîngea. Ea a crezut că am murit. Ei trimiteau acasă oameni care să spună ‘o, săracul, a murit în brațele mele’. Erau agenții lor. Iată ce face comunismul. Și ei zic, hai să ne amnestiem! Ce insolentă la adresa noțiunii de justiție. Adică marii asasini spun hai să ne iertăm și vă iertăm și pe voi victimelor!

Cum să-mi ceară acești domni, Iliescu și alții, să am înțelegere. Ceea ce e dureros, e că eu pe Iliescu îl înțeleg, dar nu înțeleg marea masă, care spune ‘hai să fim creștini’. Acest ‘creștinism’ este o ipocrizie a lor sau o slăbiciune a noastră. Un stat, o națiune, o societate care nu se bazează pe justiție este destinată pieirii. Pot să am înțelegere, pot să am milă chiar pentru ticălosul care m-a lovit, dar el trebuie întîi să mărturisească ‘uite ce am făcut’. Atît. Dar ei continuă să facă pe nevinovații: că a fost o idee care n-a reușit dar au vrut binele.

Nu mai pot, după atîta suferință, atîta nedreptate, la care am asistat jumătate de secol din viața mea, după masacrarea nu numai a vieții atîtor oameni, dar a unei întregi națiuni, nu mai vreau să caut cuvînte pentru declarații de catifea, ca revoluțiile acestea din estul Europei, unde s-a făcut cîte ceva, dar dreptatea în sine nu s-a făcut nici astăzi. Pentru că ideea de justiție a fost îngropată. Vedem cum oameni, care au suferit și și-au sacrificat viața pentru țara aceasta, umbla gîrboviți, bolnavi, pe străzile Bucureștiului și, în același timp, în vile luxoase, în mașini, cu pensii mari, călăii de ieri, care se amuzau să te bată pînă la miezul nopții, să-ți distrugă familia, trăiesc netulburăți. Și asta se numește revoluție? Nu-i revoluție deloc, nu-i nici evoluție măcar. Este o nedreptate strigătoare la cer. Un stat, dacă vrea să renască pe baze solide, trebuie să reconstituie instituțiile care au adus civilizația, printre care, esențială este justiția.

Noi asistăm la un ridicol macabru: călăii de ieri se amuză să spună prin chiar prezența lor ‘nu mai credeți în justiție, dreptate și în marile idealuri. Sînt niște prostii. Uitați, noi ne-am bătut joc de o țară întreagă o jumătate de veac și, la capătul vieții noastre, sîntem onorați.’ Sînt cîțiva pedepsîți, dar ei au făcut

greșeli de tactică, n-au știut cum să se strecoare din așa zisa revoluție. Un mare călău, ca Drăghici, doar cu ajutorul actualelor autorități putea pleca în străinătate. Acest asasin cîmic, care, în mod normal ar trebui să facă obiectul unor studii de patologie, l-a ucis în biroul lui pe Arhiepiscopul greco-catolic Bucureștiului, dr. Vasile Aftenie. Cred că în lumea crimelor el ar fi putut să fie profesor de inovații macabre.

Nu e vorba de romantisme, ci de principii, de enumerarea crimelor. Americanii o știu foarte bine. Menținerea unei societăți civilizate are la bază justiția, altfel trebuie să eliberăm pe marii asasini, să le dăm pensii. În occident se vîntură această idee: da, a fost o experiență, dar n-a prea reușit, cum ai vorbi de nu știu ce sectă religioasă, care n-a prea reușit în bunele sale intenții. Or, comuniștii, din punctul acesta de vedere, sînt mai cinstiți. Lenin spune clar că față de burghezie trebuie întrebunțate toate mijloacele, inclusiv crima. Atunci înseamnă că lumea liberă, mioapă, a acceptat crima: schimburile, alianțele dintre ei și asasini. Dar istoria înregistrează și revelează adevărul. Trăim acuma o învolburare de ciocniri și adevărul începe să iasă la iveală. Un exemplu este Katinul imensă palmă dată Occidentului. Na sovieticilor, ei sînt niște asasini. Occidentului, care a interzis chiar guvernului polonez de la Londra să menționeze sau să comemoreze uciderea a 14.000 de ofițeri. A trebuit un sovietic să spună da, noi i-am împușcat. Să nu credeți că a existat după aceea un val mare de recunoaștere, de cîință.

Occidentul nu vrea procesul comunismului, ca să nu se facă vîrsări de sînge. Dar cînd se vîrsa sînge zi și noapte, nu spunea nimeni opriți sîngele care curge, lacrimile. Dimpotrivă, curgeau valuri de șampanie și caviar pentru Vișinski, Molotov, Gromiko, prin saloanele diplomației occidentale, în timp ce ceilalți zăceau în închisori și în mizerie nemaipomenită. Nu vor procesul comunismului pentru că s-ar găsi mulți dintre ei implicați.

Pentru mine, comunismul este rușinea și decadența secolului nostru. De ce au aputerea și voința ca pe un dușman, cum a fost nazismul, să-l sfărîme complet, să nu mai lase nici urmă de organizație politică germană și de ce acestora li se permite să existe sub alte nume sau chiar sub numele de comunist? Armatei sîrbe de astăzi, care este curat comunistă, i se permite ‘epurarea etnică’ și nimeni nu îndrăznește să voteze o intervenție eficientă împotriva ei. Iată că ne găsim într-un șantaj odios și politica poate fi și o preocupare nobilă, dar și una din cele mai josnice. Numai o cultură și o civilizație superioară este în stare să-și apere valorile.

A. C. – *Cînd ați plecat din România?*

C. P. – Pe 3 noiembrie 1969, la intervenția personală a președintelui Nixon. Ungurii s-au purtat mai civilizată decît ai noștri, care, la vamă, m-au dezbrăcat la pielea goală. Am scăpat pînă la urmă dîndu-le o sticlă de țică... Asta e faimoasa Securitate.

REZULTATUL ALEGERILOR ÎN DIASPORĂ

		Franța	Elveția	Austria	Germania	Anglia	USA
Emil Constantinescu		1.126	199	485	591	211	1161
Ion Iliescu		137	38	62	146	54	79
Gh. Funar		25	7	16	30	9	36
Căluș Dragomir		30	5	12	13	7	
Mircea Druc		17	6	15	20	7	
Ion Mînzatu		7	7	3	13	8	
Camera Deputaților	CDR	986	156	321	417	173	1036
	FDSN	85	35	39	72	36	45
	FSN	44	15	15	21	18	
Senat	CDR	1021	167	349	460	185	1080
	FDSN	74	28	34	51	25	37
	FSN	54	9	19	65	18	

LA COADĂ ÎN RUE ST. DOMINIQUE

În Ambasada Română din Paris a funcționat, în 27 septembrie, circumscripția electorală 41, secția de votare 1214. Intrarea din strada St. Dominique și-a deschis porțile la 6 dimineața, ultimii votanți "exprimându-se" pe la orele 23, interval în care oamenii au stat la coadă între 3 și 5 ore, deși totalul alegătorilor a fost de 1347, sub numărul celor care ar fi avut dreptul să voteze. Motivul? Proasta organizare, care avea aerul să nu fie deloc întîmplătoare.

Ambasada n-a făcut, practic, nimic pentru a dumiri electoratul român din Franța cu privire la condițiile de votare. Mulți habar n-aveau că indiferent ce act, în care era specificat locul nașterii în România, era suficient pentru a vota, cu condiția de a preciza verbal că posesorul actului n-a renunțat la cetățenia română. Nici măcar explicațiile afișate în curte nu erau lămuritoare, așa încît discuțiile bizantine erau în toi. Dacă în mai 1990 votul la ambasadă era o premieră și listele incomplete se puteau justifica, de data aceasta brambureala lor nu putea fi inocentă. Pe de-o parte, deși existau listele de acum doi ani și jumătate, mulți dintre alegătorii de atunci nu mai figurau acum, pe de altă parte lipseau chiar și dintre cei care sînt, cel puțin lunar, invitați la manifestările culturale ale ambasadei!... Atît cît s-a știut s-a datorat eforturilor celor din Convenția Democratică Română în Franța, care au anunțat presa și au pus afișe în diferitele locuri de întîlnire ale românilor din Paris, evident însă fără să aibă mijloacele ambasadei căreia îi revenea obligația de a asigura informarea și organizarea eficientă a votului.

În fine, dacă nu erai descurajat că nu ești pe listă, dacă reușeai să afli ce documente îți trebuie și rezistai stoic la orele de așteptat în picioare - și mulți au fost cei care nu au abandonat cursa cu obstacole - ajungeai să treci pragul biroului de vot, "cîte patru",

adică atîtea persoane cîte ștampile avea comisia. Te mai linișteai dibuind - pe lîngă chipurile impenetrabile ale personalului ambasadei, avînd mai degrabă aerul de-a aparține unei secte decît corpului diplomatic - cele cîteva figuri cunoscute și de încredere. Mușenia cazonă a subalternilor, care te priveau ca prin sticlă, era compensată de disponibilitatea spre șagă a dlui ambasador, primindu-i ca la chef pe cunoscuți, agîtîndu-se cu ștampilele, dînd dispoziții umaniste ca "bătrîni să vină în față". După ce depuneai în urnă broșurele complicate și mohorîte la culoare, plecai cu sentimentul unei bătălii cîștigate din greu.

Președintele Comisiei electorale a fost ambasadorul Anton Vătășescu (fără partid), ceilalți membri fiind avocatul Iordan Gruia (la propunerea ambasadei, tot fără partid), Cicerone Ioanițoiu (PNȚCD), Mihai Livescu (PUSD), consulul I Ioan Bar (fără partid), consulul II, Ioan Opriș (fără partid). Observatori: Gheorghe Lecca, Ion Vitez, Alexandra Dimos și Radu Negrescu.

În afara celor trei partide (v. tabloul de mai sus), "Partidul România Mare" a obținut la Paris 26 de voturi pentru Camera Deputaților și 24 pentru Senat; MER, 13 voturi pentru Senat și tot atîtea pentru camera Deputaților; PUNR, 25 de voturi pentru Senat și 30 pentru Camera Deputaților; PNL 22 de voturi pentru Senat și 30 pentru Camera Deputaților; UDMR 16 voturi pentru Senat și 14 pentru Camera Deputaților.

Printre cei care și-au îndeplinit printre primii "datoria cetățenească" la Paris a fost Răzvan Theodorescu, matinal ca să evite întîlniri incomode, iar printre cei din urmă, în faptul serii, a sosit, în rolul asumat la propriu al cetățeanul turmentat, actorul Dumitru Furdui. Era și momentul: se transmiteau estimațiile IRSOP....

A.C.

CUM SAU VĂZUT ALEGERILE LA CHIȘINĂU

La Ambasada Română din Chișinău au votat turiștii și angajații temporari în Basarabia, personalul ambasadei și cca 100 de basarabeni care au cerut și obținut cetățenia română. O manifestație a Frontului Popular, care n-a strîns mai mult de 40-70 de oameni, cerea acordarea în bloc a cetățeniei române locuitorilor de la stînga Prutului.

Alegerile din 27 septembrie au coincis în Basarabia cu un eveniment menit să solicite cu mult mai mult interesul locuitorilor de la est de Prut: Congresul combatanților de pe Nistru, care a avut loc la Căușeni. Întîmplătoare sau voită, suprapunerea celor două evenimente marca încă odată distorsiunea între destinul basarabenilor și cel al românilor din dreapta Prutului!...

În măsura în care totuși au urmărit la televizor desfășurarea electorală din România, reacțiile au fost aceleași ca în țară: oamenii simpli, țărani, femeile, dacă ar fi votat ar fi înclinat spre Iliescu, intelectualii și tinerii ar fi preferat Convenția Democratică și candidatul ei la președinție. De altfel, intelectualii au ajuns să regrete candidatura președintelui Frontului Popular, Mircea Druc, pentru că eșecul său electoral poate fi interpretat ca un dezinteres pentru Basarabia, iar în măsura în care i-au ascultat interviurile televizate la București, au rămas surprinși de limba "regățeană" a candidatului care-i reprezenta.

Rezultatul alegerilor, spunea Vladimir Socor, este tot atît de complicat pentru basarabeni: Iliescu le recunoaște "statul", dar n-are credibilitate pe plan internațional; ideologic, fiindcă ei sînt mai avansați în descotorosirea de comunism, preferința mergea către CD și Emil Constantinescu, cu neliniștea, însă, că s-ar fi putut pune problema unei uniri precipitate.

Aceste două tendințe sînt exprimate de cei doi candidați implicați în alegerile de la 27 septembrie: Leonida Lari, CDR, și Grigore Vieru, FDSN. Se pare că ar mai fi 4 candidați ai Frontului Popular care însă nu-și vor declina identitatea decît în cazul cîștigării locului în Parlament!...

A.C.

Mircea Valeriu Deac
DIALOGUE GRAFITTI
Novotel Paris les Halles
Places Margueritte de Navarre
(face au 19, rue des Halles)
75001 PARIS
tél. 42 21 31 31
L'exposition sera ouverte
jusqu'au 30 octobre 1992

Gabriela MOGA LAZAR
EXPOSITION DE TAPISSERIES
Maison pour tous 88 rue Racine
92120 Montrouge
tél. 46 55 88 91
L'exposition sera ouverte
jusqu'au 21 octobre 1992

PENULTIMA ORĂ

C.D.R.F.

Convention Démocratique Roumaine en France
55, rue de la Procession 75015 Paris
tel. 40 65 95 63; fax 45678022

ANUNȚ

Pentru turul doi al alegerilor prezidențiale, toți cetățenii români domiciliați sau aflați în străinătate - care nu au renunțat la cetățenia română - pot exercita dreptul de vot, prezentând un document român sau străin - francez, german etc - din care să rezulte că s-au născut în România.

Votul are loc în 11 octombrie 1992, între orele 6 și 21, la Ambasada Română - 123, rue St. Dominique, 75007 Paris -, sau la Consulatul General al României din Strasbourg - 54, rue du Conseil des Quinzes, 67000 Strasbourg.

Informații suplimentare:

Paris - tel. 40 62 22 07 sau 40 62 22 04 (Ambasada)
43 07 48 77 (Convenția Democratică)
Strasbourg - tel. 88 61 58 57 (Consulat)

■ Inaugurarea, pe 25 septembrie, a Canalului Main-Dunăre, legînd Marea Nordului de Marea Neagră, prin 3500 km de cale fluvială între Rotterdam Constanța, interesează direct sau indirect cca 10 țări.

Compania Franceză de Navigație Rhenană (CFNR), cu sediul la Strasbourg, a cumpărat deja Societatea de Navigație Dunăreană de la Brăila, pentru că "nu poți rămîne pe Rhin, dacă nu ești și pe Dunăre", declara președintele CFNR-ului.

Constanța, legată printr-un canal de 64,5 km de Dunăre, devine un punct terminus sau o bază de plecare a transportului naval între Europa și Orient. La București există speranța ca Marea Neagră să devină o placă turnantă, mai ales prin acordul economic semnat la Istanbul, la 25 iunie, de cele 11 țări riverane, iar Constanța să fie una dintre cele patru "zone de comerț liber" de pe Dunăre. S-ar părea ca multe societăți, mai ales germane, dar și sud-coreene, au cerut crearea de antrepouri. ("Le Monde", 28 septembrie)

■ De doi ani de zile, România are mai mult de 30.000 de aziliați, majoritatea provenind din țările asiatice și Africa. Cca 10.000 de cetățeni

străini au încercat să treacă granița clandestin în România. Legea frontierelor bună - rea, a declarat Victor Babiuc, ministrul de interne, la conferința de presa din 15 septembrie, descurajează astfel de infracțiuni. Cu toate acestea, efectivele de grăniceri sînt mult diminuate sub media

europene, iar fondurile pentru ameliorarea situației reprezintă abia 40% din necesar.

Efectivele polițienești, de asemenea, sînt insuficiente: media europeană este de un polițist la 300 de locuitori, în România există un polițist la 500 de locuitori, astfel încît este de mirare că nu sînt mai multe infracțiuni.

O recentă hotărîre impune ca, pentru a obține viza de intrare în țara noastră, anumiți străini - mai ales din lumea a

CASA ROMÂNEASCA CENTRUL ROMÂN DE CERCETARI DIN PARIS

Anunță conferința istoricului P. ȘT. NASTUREL intitulată "Prince de Moldavie de la montagne à la mer il y a 600 ans" care va avea loc sîmbătă, 10 octombrie, la orele 18.

În 24 octombrie, la orele 18, va avea loc conferința criticului de artă ANDRÉ PALEOLOGUE intitulată "Precis d'histoire de l'art roumain: 1) L'art ancien sur les territoires roumains"

Ambele conferințe vor avea loc la Misiunea Catolică Română din 38 rue Ribéra, 75016 (Matro: Jasmin)

treia, din China și Albania - trebuie să aibă o invitație și o garanție financiară din partea unei persoane fizice sau juridice din România. Subzistența aziliaților din România costă mai mult decît repatrierea lor.

Victor Babiuc a mai spus că, în ce privește campania electorală și alegerile, în urma dialogurilor cu partidele, singura strategie acceptabilă pentru Ministerul de Interne este cea expusă de Convenția Democratică. FSN-ul, a mai spus ministrul de Interne (candidat la Camera Deputaților pe lista FSN), a propus un set de

În urma întrunirii comitetului ales la constituirea, în 16 septembrie, la Paris, a ASOCIAȚIEI LIBERALĂ ROMÂNĂ DIN FRANTA (ALRF), președintele a fost ales dl. Ion Vitez, vicepreședinți, dnii Mihai Mărculescu și Dinu Zamfirescu, secretar general, dl. Ion Ghica și trezorier, dl. Anton Avram, membri: dna Laura Săulescu-Riga (Canada), dnii Șerban Budișteanu, Radu Roșiiianu și Gabriel Săvulescu (Germania).

ALRF anunță, pentru 21 octombrie, orele 19,45, la Misiunea Catolică Română (38, rue Ribéra), o întrunire, la care sînt invitați membri și simpatizanții liberali.

REZULTATELE PE TARĂ, COMUNICATE DE BIROUL ELECTORAL CENTRAL, IN NOAPTEA DE 6 SPRE 7 OCTOMBRIE 1992

Camera Deputaților: FDSN - 27,1%; CDR - 20,01%; FSN - 10,18%; PUNR - 7,71%; UDMR - 7,45%; PMR - 3,89%; PSM - 3,03%.

Senat: FDSN - 28,29%; CDR - 20,16%. FSN - 10,38%; PUNR - 8,12%; UDMR - 7,58%; PRM - 3,85%; PDAR - 3,30%; PSM - 3,18.

principii care generează confuzii. Este, de altfel, nemulțumit de programul de politică internă FSN. Pe de altă parte, într-un interviu publicat de "România liberă" (16 septembrie), Victor Babiuc s-a declarat în dezacord cu Legea Apărării Naționale care, ignorînd distincția între trupele M.I și cele ale MAP.N., intră în contradicție cu angajamentele internaționale ale României, semnatară a Actului final de la Helsinki.

NATURALIZARI

"Journal Officiel", din octombrie 1992 publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Bratan Marius, Octavian, născut la București; Dinu Constantin, născut la Chitila; Dinu Constanța (n. Burdușelu), născută la Urziceni; Dinu Juana, Consuela, născută la Chitila; Grecu Florin, născut la Sibiu; Popescu-Guinea Dan, Mihai, născut la București. Veleanu Ioana, născută la București.

S-a împlinit un an de la moartea tragică a Elizei Pandrea. Informații cu privire la parastasul din 18 octombrie 1992 la dl. Andrei Pandrea, tel. 42411801

le combat

Directeur: Michel Korné 7/10/92
ISSN 1148 - 7321

NUMERO 190

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:		En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
FRANCE	FRF 250	DEM 100 - CHF 90 - GBP 35
EUROPE	FRF 300	
Par avion :		
AMERIQUE		
AMERIQUE DU NORD	FRF350	USA 60 ou équivalent
ISRAEL		
AMERIQUE DU SUD		
ASIE	FRF 450	USA 70 ou équivalent
AUSTRALIE		
125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France		
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 633520 F		
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris		

PAS ASSEZ EN ROUMANIE

Traduction de l'article publié par
Washington Post (I.H.T. du 2/10/92)

Apparemment les Roumains ont réélu le Front du Salut National du Président Ion Iliescu. C'est le choix du peuple mais c'est un choix décevant. Le Front constitue le refuge politique reconstruit de manière inadéquate des vieux communistes, qui avaient travaillé confortablement avec l'ancien dictateur Nicolae Ceausescu. Monsieur Iliescu est compromis par son association avec les intrigues, la violence, et pour avoir été un privilégié de l'élite bureaucratique aussi bien avant qu'après l'élimination de Ceausescu il y a trois ans.

Les tenants des opinions démocratiques en Roumanie doivent gravir un chemin difficile. La plupart des autres pays de l'ancien bloc soviétique ont été en mesure de faire preuve d'un plus grand progrès dans la lutte contre les structures dissimulées du pouvoir communiste et leur état d'esprit. Les communistes roumains ont modifié les formes mais s'accrochent aux structures. Les observateurs internationaux ont trouvé bien des choses qu'ils ont approuvées dans les élections roumaines de dimanche (27 septembre). Mais ils ont noté des lacunes, y compris une information qui était moins que libre et un manque d'organisation civique active, nécessaire à la tâche profonde d'établir une société civile démocratique.

Les vieux communistes proclament leur engagement à la démocratie et à l'économie de marché. Mais ils s'y acheminent dans un esprit qui restreint ces objectifs, et ils capitalisent sur ces mêmes frustrations de la vie journalière dont leur politique porte en partie la responsabilité. L'on pourrait dire qu'il y a un facteur balkanique en Roumanie, mais la Bulgarie, également balkanique, avance beaucoup mieux.

La Roumanie a ses propres caractéristiques distinctes: une tradition de manipulation politique, une structure rurale conservatrice, une classe internationale faible, une profonde méfiance non seulement à l'égard des étrangers mais des autres Roumains.

Avec la réélection de M. Iliescu qui devrait être confirmée au second tour le 11 octobre, l'attention se tourne vers les partis qu'il prendra comme partenaire dans une coalition gouvernementale. Il pourrait se tourner vers le centre ou - pensée pénible - il pourrait se tourner vers la droite, en choisissant le parti montant de l'Unité Nationale Roumaine, connu pour sa xénophobie à l'égard des minorités hongroise, tzigane et juive.

Les Etats-Unis ne devraient pas hésiter à faire connaître leurs vues sur le progrès de la démocratie en Roumanie. Cette semaine la Chambre des Représentants a gardé en suspens le rétablissement des avantages commerciaux pour la Roumanie. Un peu de temps serait utile pour voir comment le nouveau gouvernement se comporte. C'est bien une forme d'immixtion dans les affaires intérieures de la Roumanie - mais la bonne forme.

L'AMPLEUR DE LA FRAUDE

par Michel Korné

Est-ce que le succès d'Iliescu aux élections générales et présidentielles du 27 septembre n'est du qu'au choix décevant du peuple ? Les observateurs internationaux ont approuvé la manière dont elles se sont déroulées nonobstant certaines critiques. Pas toutefois, les roumains qui comprennent difficilement. Tenant compte du fait que même les sondages gouvernementaux les plus favorables publiés le 25/9 étaient bien en dessous des chiffres officiels, ils considèrent que la fraude dépasse des millions de votes.

Quel en est le montant réel ?

Quelques jours avant la date des élections, certains dirigeants de l'opposition exprimaient leurs craintes que les manipulations des ordinateurs pourraient dénaturer les résultats. Lors du comptage des voix, 13% des votes pour le parlement ont été déclarés nuls cependant que la Fédération Internationale des Droits de l'Homme se plaignait que les communications des chiffres par les bureaux de vote avaient subi des retards inadmissibles. Ceci semble difficilement crédible, dans des démocraties occidentales où l'opposition peut vérifier les votes. En Roumanie toutefois, les chiffres issus des urnes ont été régulièrement remplacés du temps des communistes par d'autres chiffres dans les bureaux centraux. Les mauvaises habitudes se perdent difficilement.

Nous ne devons pas non plus oublier que 7000 observateurs ne peuvent suffire pour 14 600 bureaux de vote, et qu'aucun observateur ne peut à lui seul surveiller le vote de 6 heures du matin à 8 heures du soir.

Dans l'hypothèse où les voix obtenues par l'opposition n'ont été amputées que de 5% à 10% de l'ensemble des votes et que ces voix ont été mises au crédit du parti d'Iliescu, cela réduit d'un million les voix de l'opposition et augmente d'autant le parti du président. C'est bien assez pour modifier de manière significative les résultats.

Le soir des élections les télévisions occidentales ont montré comment votait l'armée, avec des recrues en ligne, mettant leur bulletin dans les urnes, cependant que le commandant déclarait bruyamment aux reporters qu'il était en faveur du parti nationaliste.

Dans les villages, où vivent 45% des votants, les gens se connaissent et les anciens membres ou informateurs de la Securitate, continuent à être actifs, aidant à identifier ceux qui soutiennent l'opposition. Les gens savent qu'après le vote la vie continuera comme d'habitude et que ce sont les dirigeants des coopératives agricoles qui distribueront ou refuseront le travail, les graines ou d'autres avantages aux villageois.

Après le 11 octobre la Roumanie devra vivre avec le même président qu'avant et la même ancienne nomenclature communiste qui contrôle le pouvoir.

Contrairement à l'opinion exprimée par Le Washington Post, nous ne pensons pas que cela fasse une différence si Iliescu se tourne vers sa droite ou vers le centre. Le pouvoir réel n'a pas

été dans les mains du gouvernement. Conformément à la Constitution de décembre 1991, c'est le Président qui détient de très larges pouvoirs, mais même lui n'en a pas l'entier contrôle. Le pouvoir réel appartient au Conseil Supérieur de la Défense, un organisme politique dont les décisions sont prises par le Président, le Premier Ministre, le Ministre de la Défense, de l'Intérieur, le directeur du Service Roumain d'Informations (SRI), d'où les anciens membres de la Sécurité contrôlent le pays. Le Conseil n'est soumis qu'à un contrôle à posteriori du Parlement qui peut théoriquement invalider ses décisions mais est en fait dans l'impossibilité de le faire une fois qu'elles ont été appliquées.

Les deux gouvernements dirigés par Petre Roman depuis 1990 jusqu'à fin septembre 1991 et par Theodor Stolojan jusqu'à ce jour ont été dans l'impossibilité d'imposer leur politique. La plupart des cadres moyens de la nomenclatura qui avaient disparu en janvier 1990, après l'élimination de Ceausescu, ont repris des positions clef, pendant les deux dernières années. Aucun d'entre eux ne se soucie réellement des lois nouvellement proclamées où des ordres du Gouvernement.

Le pouvoir réel appartient au SRI qui dirige la vie de tous les jours dans presque tous les domaines et qui est soutenu par les chefs de l'armée. Que le futur gouvernement soit formé avec l'opposition ou les soi-disants libéraux qui n'ont pas obtenu les 3% des votes leur permettant d'entrer au Parlement, par les partis de droite ou par un mélange des uns et des autres, aucun d'entre eux n'aura le pouvoir de décider la politique à suivre. Sans doute "les centristes" ou la droite se présenteront différemment. C'est ce qu'a fait Stolojan lorsqu'il a remplacé Roman, mais les faits sont restés les mêmes. Les discussions sur la privatisation ont continué et presque toutes les anciennes entreprises d'Etat qui ont changé de statut pour devenir d'un jour à l'autre "des entreprises commerciales" continuent à être entièrement contrôlées et subventionnées par l'Etat. Les décisions sont prises et la politique du Gouvernement est définie seulement après avoir été approuvées par le SRI.

Dans un sens, un gouvernement de coalition avec le centre serait encore plus dépendant du SRI et des chefs de l'armée qu'un gouvernement minoritaire formé par le parti Iliescu et quelques-uns des partis marginaux ou de droite. Depuis près de trois ans qu'il est au pouvoir, Iliescu a réussi avec succès à faire porter la responsabilité de la situation qui se détériorait en Roumanie au gouvernement de Roman et à l'opposition. Il essaiera une fois de plus de mener le même jeu si il réussit à former un gouvernement de coalition avec l'opposition ou avec quelques personnes qui ont de toute manière perdu leur popularité et seraient prêtes à tout compromettre. Il sera plus difficile de le faire si c'est son propre parti qui gouverne.

C'est pourquoi ce serait une erreur de se laisser leurrer par une coalition et de la soutenir aussi bien de l'intérieur que de l'extérieur.

Extraits de l'article publié par RFL/RL en Août 1992.

Depuis qu'elle a proclamé son indépendance à l'égard de l'U.R.S.S. en août 1991, la Moldavie a constamment demandé des négociations pour le retrait de son territoire de ce qui était anciennement les troupes soviétiques devenues depuis russes. Chisinau, capitale de la Moldavie est devenu plus insistant dans ses demandes de retrait à mesure que le soutien militaire de la quatorzième armée qui se trouvait basée dans cette région en faveur des insurgés russes du Dniestr, augmentait visiblement. Les insurgés essaient de transformer la Moldavie de l'Est, une région où les Russes ne constituent que le troisième groupe ethnique avec 25,5% de la population, en une "république Dniestrène", sous influence russe. Souvent représenté à tort comme interethnique, le conflit du Dniestr est perçu en Moldavie comme essentiellement idéologique et géopolitique, reflétant les intentions des cercles nationalistes et militaires de Russie de sous-miner les Etats nouvellement indépendants de l'ancienne U.R.S.S. et de conserver les positions stratégiques sur les arrières de l'Ukraine et au seuil des Balkans.

L'ensemble des troupes soviétiques stationnées en Moldavie se montait à environ 23,000 hommes en août 1991. Ce chiffre n'incluait pas la grande concentration de troupes de la région de Bolgrade dans le sud de la Bessarabie, qui appartenait anciennement à la Moldavie et actuellement à l'Ukraine, et se trouve juste de l'autre côté des frontières de la Moldavie.

Composition des forces russes en Moldavie

La plupart des forces russes de Moldavie sont stationnées sur la rive gauche du Dniestr; seules quelques grandes unités restent sur la rive droite. Au début de l'année les troupes sur les deux rives disposaient de 50-75% de leurs forces combattives. Leur nombre est sujet à réduction par le non remplacement des appelés qui finissent leur service militaire. De ce fait, ces unités se caractérisent par un nombre croissant d'officiers et sous-officiers de carrière dont la plupart viennent de la Fédération russe, et sont loyaux à son armée.

Les forces russes de la rive droite comprennent :

- La garnison de Bendery, qui comporte des tanks, des unités motorisées, de l'artillerie, des unités de missiles, et qui fait partie de la quatorzième armée.

- Le 300e régiment de parachutistes basé à Chisinau et commandé par le Colonel Aleksei Lebed, frère du Général Alexandr Lebed, le nouveau commandant de la quatorzième armée. Le régiment est directement sous les ordres du commandement des troupes russes de parachutistes.

- Le régiment de gardes frontière du bas Dniestr, déployé contrairement à son appellation sur la rivière Prut, le long de l'ancienne frontière soviéto-roumaine qui est actuellement la frontière moldavo-roumaine.

Le commandement de la Communauté des Etats Indépendants (C.E.I.) avait initialement accepté de négocier le retrait du régiment, mais cela n'a pas eu lieu. Récemment, selon les officiels moldaves, le commandement C.E.I. et la Russie ont modifié leurs positions et cherchent maintenant un arrangement selon lequel la frontière de la Moldavie avec la Roumanie serait gardée par les Moldaves et les gardes frontières de la C.E.I. sous prétexte qu'elle a une importance stratégique pour la C.E.I. Les forces russes ont en outre, sur la rive droite la 98ème division de parachutistes de Bolgrad dans l'Oblast d'Odessa cantonnée à seulement trois kilomètres de la frontière moldave et de la région habitée par les Gagauz, la division s'est immiscée

souvent dans les affaires moldaves. Les officiels moldaves savent aussi que depuis 1990, elle a fourni des armes, de l'entraînement et un support logistique aux détachements para-militaires gagauz. Ayant refusé le serment d'allégeance à l'Ukraine la division est considérée par les autorités de Chisinau comme une menace potentielle à l'égard de la Moldavie. Cette crainte a été renforcée par des informations de la presse moscovite à l'occasion d'une crise au Kremlin où, lors de l'absence de Yeltsin, son vice-président Alexandre Rutskoi, envisageait le déploiement de la 98ème division pour donner Bendery aux insurgés russes.

La majeure partie de la quatorzième armée se trouve sur la rive gauche du Dniestr et son quartier général est à Tiraspol. Une unité d'élite, "une armée de la garde" la quatorzième armée a environ 10 000 soldats. Sa force principale est constituée par la 59ème division d'infanterie motorisée, ayant environ 6,000 hommes, complétée par des tanks et des véhicules de combat. Elles disposent également d'artillerie, de missiles tactiques, de défense anti-aérienne, d'armes chimiques, d'unités de génie, de commandos, et d'unités d'hélicoptères, ainsi que d'un système de communication qui lui permet de surveiller de vastes régions bien au-delà de la Moldavie. Elle contrôle également d'importants dépôts de munitions, dont un à Colbasna, dans le nord de la Transnistrie, qui entreposait à lui seul, l'équivalent de 4000 wagons de munitions en mars 1992, juste avant le début des combats le long du Dniestr.

La quatorzième armée est une unité de cadres (officiers et sous-officiers). Son armement et ses véhicules armés suffisent à une armée entière, en temps de guerre, mais ses officiers et sous-officiers ne font pas l'effectif d'une division d'infanterie. En situation critique, le personnel devrait être complété par des réservistes qui vivent dans la région.

Selon les déclarations faites par les Commandants de l'Armée à la presse russe, les réservistes ne manquent pas : il y en aurait 60,000 dont un grand nombre sont des "spécialistes militaires hautement qualifiés", vivant sur la rive gauche du Dniestr. La plupart sont des Russes provenant de la Fédération Russe et d'autres part de l'ancienne U.R.S.S. qui se sont établis sur la rive gauche où on leur a offert des emplois dans l'industrie d'armement et l'administration locale, après avoir fini leur service militaire.

Avec de nombreux réservistes de l'Armée employés comme ouvriers qualifiés et techniciens dans l'industrie d'armement, les vétérans de l'Armée et les ouvriers immigrants de Russie forment un groupe de privilégiés aux intérêts et attitudes politiques communes.

Exprimant leurs objectifs, "le Président de la République Dniestrène", Igor Smirnov, a choisi le journal des forces armées *Krasnaya zvezda* pour affirmer son souhait politique " assister en 1992 à la restauration de " l'Etat (Soviétique) unitaire " et des " forces armées unifiées".

Attitude politique

En 1991, la quatorzième armée, a essayé à deux reprises d'intimider les dirigeants moldaves : d'abord en mars lorsque ces derniers ont refusé de participer au référendum pour le maintien de l'U.R.S.S. et par la suite en août lorsque la Moldavie s'est opposée au putsch, cependant que l'armée procédait à des mouvements de troupes menaçants à travers la Moldavie et autour de Chisinau. Les deux fois, les dirigeants moldaves sous le Président Mircea Snegur ont mobilisé la population pour résister aux pressions de l'Armée.

Depuis la dissolution de l'U.R.S.S. les Officiers et sous-Officiers de la quatorzième Armée sont en train de transférer leur loyauté de "l'U.R.S.S." à "la Russie".

Toutefois cette loyauté envers la Russie ne veut pas nécessairement dire loyauté envers Yeltsin. Le Président russe a toujours été hautement impopulaire dans les rangs de la quatorzième armée et dans les villes russifiées de Dniestr, qui se sont opposées jusqu'au bout aux réformes du communisme et ont acclamé la tentative du putsch d'août 1991. La quatorzième armée reste l'un des favoris des cercles pro-communistes et nationalistes qui soit s'opposent à Yeltsin ouvertement ou essaient de faire pression sur lui de l'intérieur.

Le nouveau commandant de l'Armée, le Général Lebed a inauguré son tour de prise du commandement en menaçant le gouvernement moldave et en attaquant la Moldavie et les autres républiques pour avoir cherché l'aide économique occidentale.

Est-ce que la quatorzième armée recrute ?

Il y a des preuves récentes selon lesquelles la quatorzième armée procède au recrutement sur la rive gauche. De telles mesures sont illégales suivant les conventions internationales qui interdisent le recrutement des forces militaires sur un territoire étranger. En outre, la quatorzième armée appelle les réservistes pour des périodes d'entraînement temporaires. Suivant les mêmes informations, la quatorzième armée a récemment commencé à envoyer ses recruteurs en Russie pour chercher des conscrits volontaires.

La force actuelle de la quatorzième armée est estimée à environ 10,000 hommes, soit 4,000 de moins qu'en décembre 1991. Les retraités de l'armée, dont un grand nombre sont des jeunes, aptes au service militaire, bénéficient de retraites militaires à condition de se joindre aux "gardes Dniestréennes" où ils reçoivent un second salaire très généreux pour lutter contre les forces moldaves. Les officialités moldaves estiment que ces dépenses ainsi que d'autres dépenses militaires de la "république Dniestréenne" sont couvertes en partie par le budget militaire russe.

Au mois de juin le phénomène s'est accéléré et 300⁺ officiers et sous-officiers de la quatorzième armée ont pris leur retraite pour se joindre aux "gardes Dniestréennes" qui combattaient les forces moldaves.

Le fait de présenter la quatorzième armée comme "locale" a pour but de justifier son maintien en Moldavie et de préparer d'une certaine manière son passage sous la juridiction de la "république du Dniestr" si cela devenait nécessaire politiquement.

En outre, "la république" a annoncé qu'elle a l'intention de créer sa propre armée qui aurait une force initiale de 12,000 hommes. Ce chiffre était égal aux effectifs de la quatorzième armée à la date à laquelle cette proposition avait été faite et semble confirmer le souhait de transformer la quatorzième armée en "une armée de la république du Dniestr". En mai au moins deux unités de la quatorzième armée - un régiment d'artillerie et un bataillon de génie - ont été transférés entièrement sous l'autorité de la "république du Dniestr" à laquelle elles ont prêté serment de loyauté.

Les indications démontrent que la fonction d'habitat envisagée pour la "république du Dniestr" est d'héberger les troupes russes dont la Moldavie demande le retrait de son territoire. Pour sa part le gouvernement de Chisinau est convaincu que Moscou renoncera à soutenir la création de la "république du Dniestr" si la Moldavie autorisait les troupes russes à rester et acceptait de conclure un accord dans ce sens avec la Russie.